

Motion till riksdagen 2016/17:3487

av **Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L)**

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken i de delar som berör 15 kap. 8 § samt 97 kap. 15 § (regeringens förslag punkt 2.1 delvis).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus (regeringens förslag punkt 2.2).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (regeringens förslag punkt 2.3).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (regeringens förslag punkt 2.4).

Motivering

Under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn finns tre typer av förmåner: de generella bidragen barnbidrag och adoptionsbidrag, försäkringarna föräldraförsäkring, barnpension och efterlevandestöd till barn samt pensionsrätt för barnår och de behovsprövade bidragen bostadsbidrag, underhållsstöd och vårdbidrag för barn som är sjukt eller har en funktionsnedsättning.

Barnfamiljer kan se ut på många olika sätt, och alla föräldrar ska ha möjlighet att kombinera förvärvsarbete och företagande med föräldraskap. Liberalerna vill ha en modern, valfrihetsinriktad familjepolitik som ökar jämställdheten och uppmuntrar till arbete. Studenters och unga forskares trygghet vid föräldraskap måste förstärkas. Barnbidraget ska fortsätta vara skattefritt och lika för alla.

Föräldraförsäkringens utformning spelar en avgörande roll för barnens rätt till sina föräldrar men också för utvecklingen av jämställdheten på svensk arbetsmarknad. I grund och botten är framväxten av föräldraförsäkringen en viktig del av den svenska

välfärden och ett fundament för kvinnors frigörelse. Samtidigt är dagens försäkring förknippad med utmaningar.

Den ekonomiska ojämställdheten mellan män och kvinnor är utbredd. Till detta bidrar attityder, invanda könsroller och en könssegregerad arbetsmarknad. Men det är också tydligt att kvinnors relativt längre perioder av föräldraledighet verkar hämmande på löneutveckling och karriär. Liberalerna ser detta och föreslår åtgärder för att ändra på denna ordning. Både de öronmärkta månaderna i föräldraförsäkringen och jämställdhetsbonusen är instrument i försäkringen som Liberalerna introducerat för att öka jämställdheten i uttaget.

Vi är däremot kritiska till att regeringen avvecklar den ekonomiska stimulans för ökad jämställdhet som jämställdhetsbonusen innebar. Liberalerna föreslår att jämställdhetsbonusen återinförs, och fördubblas för de vårdnadshavare som delar helt lika eller nästan helt lika på uttaget av föräldrapenningdagarna. Mellan föräldrapenningdag 120 och dag 195 fördubblas med Liberalernas förslag bonusen till 100 kronor per förälder och dag. *Förändringarna bör tillämpas på barn födda från och med 1 januari 2017 och beräknas öka kostnaderna på anslag 1:2 med sammanlagt 518 miljoner kronor per år från 2017.*

Den tillfälliga föräldrapenningen (så kallad vab) är viktig för att möjliggöra för vårdnadshavare att avstå från förvärsarbete för att vårda sjuka barn, eller följa med dem på läkarbesök. Det finns dock ett antal andra situationer där det också vore angeläget att föräldrar kan få ersättning för att vårda eller stödja ett barn.

Föräldrarna till ett barn med varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning behöver ofta ha omfattande kontakter med skola eller förskola för att barnet ska få det stöd det behöver, och för att instruera skolpersonal hur de ska hjälpa barnet med egenvård under skoltid. Försäkringskassan har dock slutat bevilja tillfällig föräldrapenning för detta. För barn som har beviljats stöd enligt LSS finns så kallade kontaktdagar för detta ändamål. Behovet finns dock även för barn utanför LSS personkretsar. Liberalerna menar att detta är en situation då man bör kunna få tillfällig föräldrapenning. Samtidigt bör samordningsbestämmelsen mellan tillfällig föräldrapenning och vårdbidrag ändras, så att den som har möjlighet till tillfällig föräldrapenning inte kan beviljas vårdbidrag för samma ändamål, i stället för som i dag tvärtom.

Det bör också vara möjligt att få tillfällig föräldrapenning för att hålla kontakt med skolan med anledning av ett barn med sociala problem som påverkar skolarbetet eller tryggheten i skolan, samt för kontakter med socialtjänsten med anledning av ett barn.

Detta innebär ökade kostnader på anslag 1:2 med 98 miljoner kronor från 2017. Vi bedömer också att kostnaderna för vårdbidrag samtidigt kan minska.

Bostadsbidraget är ett träffsäkert sätt att stärka ekonomin för de ekonomiskt mest utsatta barnfamiljerna. Vi föreslår därför i årets budgetmotion att barntillägget i bostadsbidraget ska höjas med 100 kronor per barn och månad. Samtidigt avvisar vi regeringens föreslagna höjning av inkomstgränsen i bostadsbidraget, då en höjning av barntillägget ger mer till dem som har de allra största behoven. *Sammantaget innebär det ökade utgifter på anslag 1:8 om 150 miljoner kronor.* Eftersom vi prioriterar träffsäkra stöd avvisar vi också regeringens förslag om höjt flerbarnstillägg i barnbidraget. *Det innebär minskade utgifter på anslag 1:1 om 300 miljoner kronor. För att finansiera prioriterade reformer avvisar vi också regeringens föreslagna höjning av underhållsstödet, vilket innebär minskade utgifter på anslag 1:3 om 5 miljoner kronor.*

Efterlevandestödet behöver reformeras och göras mer likt underhållsstödet. Syftet med efterlevandestöd är att ett barn som förlorat en eller båda föräldrarna ska få

ekonomiskt stöd för att klara omkostnader för boende m.m. Ett barn som i stället får ett omfattande stöd från det offentliga i form av till exempel boende i HVB-hem eller stödboende ska därför inte samtidigt få efterlevandestöd. *Beräknande kostnadsminskningar för reformerat efterlevandestöd är 110 miljoner kronor på anslag 1:5.*

Vårt förslag om att unga med förlängd skolgång eller förlängt barnbidrag ska få studiemedel i stället för aktivitetsersättning innebär ökade kostnader på samma anslag med 28 miljoner kronor från 2017. Samma reform innebär minskade kostnader på anslag 1:1 med 74 miljoner kronor från 2017. I samband med detta kan reglerna för vårdbidrag komma att behöva ses över.

Vi välkomnar att regeringen nu höjer nivån på adoptionsbidraget i enlighet med det som Liberalerna föreslog i motion 2015/16:3403.

Tabell 1 Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Barnbidrag	27 347 011	-374 000
1:2 Föräldraförsäkring	41 696 503	+316 000
1:3 Underhållsstöd	2 690 000	-5 000
1:4 Adoptionsbidrag	32 284	
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 048 000	-110 000
1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	4 069 900	
1:7 Pensionsrätt för barnår	7 467 700	
1:8 Bostadsbidrag	5 140 000	+178 000
Summa	89 491 398	+5 000
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Barnbidrag		-74 000
1:1 Barnbidrag		-300 000
1:2 Föräldraförsäkring		-300 000
1:2 Föräldraförsäkring		+318 000
1:2 Föräldraförsäkring		+200 000
1:2 Föräldraförsäkring		+98 000
1:3 Underhållsstöd		-5 000
1:5 Barnpension och efterlevandestöd		-110 000
1:8 Bostadsbidrag		+300 000
1:8 Bostadsbidrag		+28 000
1:8 Bostadsbidrag		-150 000

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Tina Acketoft (L)

Maria Weimer (L)